

Participatieladder en -wiel: samenwerking in beweging

Afwegingskader à la Brabantse Delta in 1 minuut (15IT034852)

VISIE

Uitgangspunten:

- Open houding en luisteren;
- Aangaan en onderhouden van relaties;
- Maatwerk (denken in kansen en durven loslaten);
- Tijdsinvestering.

Succesfactoren:

1. Minimaal 2 partijen willen samenwerken;
2. Het levert voor minimaal 1 partij iets op (op korte of langer termijn);
3. Partijen gunnen elkaar over en weer iets.

WAT DOEN WE NIET

Oude manier van werken:

We kunnen niet langer initiatieven eenzijdig beoordelen, als een bureaustudie met een afwegingskader of alleen de ambitie op de participatieladder bepalen.

WAT DOEN WE WEL

Nieuwe manier van werken:

In dialoog met de omgeving, waarbij de bedrijfswaarden een belangrijk toetsingskader vormen, brengen we de **potentiële waarde** van een initiatief of plan (**kansen en risico's**) in beeld.

RESULTAAT: GEZAMENLIJK BEELD

Onvoldoende draagkracht

Het initiatief stopt of we gaan op zoek naar mogelijkheden voor versterking of aanvullende (bedrijfs-)waarden (als assen van het participatiewiel)

Voldoende draagkracht

Kleinere ideeën hebben minder assen nodig voor draagkracht, dan grotere initiatieven. De assen worden bepaald door de gezamenlijk in beeld gebrachte waarden en kunnen per initiatief of plan verschillen.

Noten vooraf:

- De instrumenten zijn uitgewerkt op basis van theoretische inzichten, praktijkervaringen binnen en buiten het beheergebied (onder andere van de Provincie Overijssel), oefensessies met medewerkers van het project Verbetering regionale dijkverbetering en ideeën van waterschapsmedewerkers.
- Idee is dat deze instrumenten (en andere) worden uitgetoetst bij initiatieven van zowel het waterschap als van anderen. Op basis van de leerervaringen kan het instrumentarium worden aangepast.

1. **Welke bedrijfswaarden spelen een belangrijke rol in de te maken afwegingen in een participatief proces of bij het beoordelen van een eigen initiatief of dat van anderen? Welke waarden zijn voor de partners (burgers, ondernemers en organisaties) van belang?**

Tabel 1: Bedrijfswaarden (+1) van waterschap Brabantse Delta

Bedrijfswaarde	Doel	Gedefinieerd als	Afwegingscriteria:
Kosten	Economie	Realisatie overeenkomstig met de plannen vanuit de meerjarenbegroting en waarbij geen verrassingen mogen optreden t.a.v. de financiële restricties.	Waterschap:
			Partners:
Compliance	Verplichtingen	Voldoen aan de gemaakte afspraken per taak binnen de kaders van wet- en regelgeving en de bestuurlijke afspraken.	Waterschap:
			Partners:
Waterkwantiteit/veiligheid	Droge voeten en voldoende water	Voldoen aan de omgevingsveiligheid alsook het voldoen aan een evenwichtige waterbehoefte.	Waterschap:
			Partners:
Water- en omgevingskwaliteit/milieu	Schoon water	Leveren van een positieve bijdrage aan de volksgezondheid, natuur en het milieu (bodem, water en lucht).	Waterschap:
			Partners:
Imago	Reputatie	De mate waarin het waterschap wordt gezien als professioneel, duurzaam en betrouwbaar.	Waterschap:
			Partners:
Continuïteit	Bestaansrecht	Het doelmatig inzetten van de juiste kennis en capaciteit om in te kunnen spelen op de maatschappelijke belangen en ontwikkelingen.	Waterschap:
			Partners:
Meerwaarde voor burgers, ondernemers en/of organisaties	Maatschappelijke betrokkenheid	De mate waarin het waterschap erin slaagt aan te sluiten op de kernwaarden en initiatieven in de maatschappij.	Waterschap:
			Partners:

Toelichting: In de voorbereiding van een gebiedsproces of project is het van belang de ambitie van het waterschap te bepalen. Het relatief waarderen van de bedrijfswaarden per specifieke situatie is een hulpmiddel om duidelijk te maken waar de organisatie in beginsel het zwaartepunt wil leggen. Het stimuleert het gesprek/de dialoog met partners over de ambities en de argumenten hiervoor. Op deze manier kan een bewuste keuze worden gemaakt over de ambitie i.r.t. de wensen, waarden en verwachtingen van het gebied.

2. Wat is het beoogde niveau van participatie? Aan de hand van de participatieladder kan je aan de voorkant van een proces bespreken welke ambitieniveau je minimaal en maximaal zou willen bereken als waterschap. Daarbij is het van belang ook je omgeving en de doelgroepen/typen deelnemers in beeld te brengen: wat verwachten zijn van een proces en hun mogelijke deelname/rol.

Participatieladder model waterschap Brabantse Delta		
Intensiteit van betrokkenheid (van hoog naar laag)	Rol van de maatschappij (particulieren en organisaties)	Rol van het waterschap (bestuursstijl)
Zelforganisatie	Particulieren of andere partijen organiseren initiatieven die de taken/activiteiten van het waterschap raken. De beslissingsbevoegdheid/verantwoordelijkheid ligt bij de particulieren of andere partijen.	Het bestuur heeft de volgende opties: niets doen (1), erop aanhaken met eigen activiteiten (2) of stimuleren (3). (faciliterende stijl)
Delegeren (*in de literatuur vaak een vorm van coproductie genoemd)	Medebeslisser/uitvoerder binnen randvoorwaarden van het waterschap.	Het bestuur stelt randvoorwaarden vast voor het uitvoeren van waterbeheeractiviteiten door particulieren en organisaties. (delegerende stijl)
Samenwerken (*in de literatuur vaak een vorm van coproductie genoemd)	Samenwerkingspartner op basis van gelijkwaardigheid. Vanuit een gezamenlijk overeengekomen agenda wordt gewerkt aan oplossingsrichtingen. Er zijn verschillende samenwerkingsvormen mogelijk waarbij situatieafhankelijk afspraken worden gemaakt over de spelregels voor het plan- en besluitvormingsproces. Samenwerkingspartners kunnen uiteenlopende bijdragen leveren (inzet van mensen, expertise, materieel en/of financiële middelen).	Het bestuur werkt en besluit op basis van gelijkwaardigheid met de participant samen aan plannen voor bijvoorbeeld ontwikkeling/inrichting, monitoring, analyse, evaluatie, beheer en/of onderhoud.(samenwerkende stijl)
Adviseren	Particulieren en/of organisaties mogen problemen, kansen en oplossingsrichtingen aandragen.	Het bestuur bepaalt beleid en de gesprekagenda, maar staat open voor andere ideeën en oplossingen. Het bestuur neemt de adviezen vanuit de maatschappij over of wijkt hiervan beargumenteerd af. (adviserende stijl)
Raadplegen	Particulieren en/of organisaties zijn geconsulteerde gesprekspartners.	Het bestuur stelt zelf een plan op en legt dit ter consultatie (formeel en/of informeel) voor aan de maatschappij. Het bestuur bepaalt in hoeverre de inspraakresultaten worden verwerkt in het plan. (consulterende stijl)
Informereren	Particulieren en/of organisaties worden op de hoogte gehouden. Men is doelgroep van onderzoek/voorlichting maar geeft zelf geen input.	Het bestuur voert zelfstandig beleid en verschaft hierover (gevraagd en ongevraagd) informatie. (open autoritaire stijl)